

مرگ فروشی

مرگ سه دختر بچه در آستانه اشرفیه

شهریورماه سال ۱۳۹۹ بود که سه دختر ۹، ۸ و ۱۲ ساله به نام‌های خانه، هانیه و زهرا که در همسایگی یکدیگر در روستای داخل پایین از توابع بخش مرکزی آستانه‌اشرفیه زندگی می‌کردند بر اثر مسمومیت جان خود را از دست دادند. ظهر روز حادثه، هر سه دختر مشغول بازی در حیاط خانه بودند که قرص برنج را در قوطی‌ای که شبیه قرص‌های جوشان بود، پیدا کردند. قرص را نصف‌کرده و هرکدام نیمی از آن را بدون خوردن آب، داخل دهان‌شان گذاشتند و جویدند. یک ساعت بعد از خوردن قرص، هانیه و خانه آمدند و به خانواده گفتند که ما قرص خورده‌ایم و حال‌مان خیلی خوب نیست و شکم‌مان می‌سوزد. برادر کوچک یکی از دخترها گفت دیده است که آنها قرص برنج خورده‌اند. با شنیدن این حرف اهل خانه با اورژانس تماس‌گرفتند و درخواست کمک کردند. تا لحظه انتقال به اورژانس و بیمارستان بچه‌ها به‌هوش بودند و صحبت می‌کردند، اما ناگهان حال هر سه رو به وخامت گذاشت و فوت کردند.

حتی استشمام چند ثانیه‌ای بوی قرص برنج هم عوارض جسمانی دارد چه برسد به این که کسی تکه‌ای از این قرص مرگبار را اشتباهی یا عمدی ببلعد که در این صورت قربانی چند ساعت پس از خوردن آن با مرگ رودرو خواهد شد. اتفاقی که بارها در رسانه‌ها و ویژه‌نامه تپش به آن اشاره شده، اما باوجود گزارش مرگ‌های متعدد سه‌پوی یا عمدی یا قرص خطرناک برنج، اگر سری به برخی عطاری‌ها در تهران یا شهرهای دیگر و محله ناصرخسرو بزنید، با پرداخت مقدار ناچیزی پول به‌راحتی می‌توانید قرص مرگ را تهیه کنید، وزارت بهداشت نیز گویا اراده‌ای جدی برای زیر ذره‌بین گذاشتن عملکرد عطاری‌ها در فروش قرص‌های مرگ ندارد. بر اساس آمارهای پزشکی قانونی روند مرگ با این قرص افزایشی شده و در برخی استان‌ها زنگ‌خطر به صدا درآمده است. پزشکی قانونی مازندران از افزایش ۲۷ درصدی مرگ ناشی از مصرف قرص برنج در این استان طی سال ۱۴۰۲ نسبت به سال قبل خبر داد. سال گذشته ۱۷۸ نفر بر اثر مسمومیت با قرص برنج در استان جان خود را از دست داده‌اند که ۲۵ نفر مرد و بقیه زن بوده‌اند. بررسی آماری از پزشکی قانونی مازندران نشان می‌دهد که از چهار سال گذشته روند مرگ ناشی از مسمومیت با قرص برنج در مازندران افزایشی است. بنابر آمار سال ۱۴۰۱، ۱۶۰ نفر بر اثر مسمومیت با قرص برنج در استان جان خود را از دست داده‌اند که این رقم در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۴۰۰ که ۱۲۷ نفر بودند ۱۰ درصد افزایش داشته است. سال ۱۳۹۹ تعداد ۷۵ نفر و سال ۱۳۹۸ تعداد ۱۲۱ نفر بر اثر مصرف قرص برنج در استان جان باخته بودند. شهرستان بابل با ۲۷ نفر قربانی و آمل با ۲۶ فوتی بیشترین قربانیان را داشتند و بیشترین آمار مرگ با قرص برنج هم مربوط به شهریور پارسال با ۲۲ نفر بود. بررسی‌ها از روند آمار فوتی ناشی از مسمومیت با قرص برنج در مازندران به عنوان مهم‌ترین استان برنج‌خیز کشور نشان می‌دهد که محدودیت دسترسی مهم‌ترین عامل برای کاسته‌شدن خودکشی با این ماده سمی است. بر اساس اعلام خبرگزاری ایرنا، قرص برنج در حالی بر اساس آمارهای رسمی پزشکی قانونی همچنان دومین روش خودکشی در کشور به‌ویژه استان‌های شمالی به‌شمار می‌رود که حدود ۱۶ سال از به‌خشنامه ممنوعیت واردات آن می‌گذرد و حدود ۱۳ سال هم از ممنوعیت خرید و فروش آزاد آن سپری می‌شود.

مرگ دختر ۲۸ ساله مشهدی

سال ۱۳۹۸ نیز یک مادر و دختر مشهدی بر اثر سمپاشی غیر استاندارد همسایه‌شان و استنشاق گاز متصاعدشده از قرص برنج و انتقال این گاز از کانال کولر دچار مسمومیت شدید شدند. پس از انتقال به بیمارستان ابتدا پزشکان تصور کردند آنها دچار مسمومیت غذایی شدند اما با انجام آزمایش‌های دقیق متوجه مسمومیت با فسفید آلومینیوم شدند که دختر خانواده بر اثر شدت مسمومیت جان خود را از دست داد.

قرص برنج پادزهر ندارد

شاهین شادنیا، رئیس مرکز مسمومین بیمارستان لقمان حکیم درباره قرص برنج می‌گوید: «نوعی قرص برنج گیاهی شامل ترکیبات گیاهی مثل عصاره سیر، تالک، نشاسته و نمک طعام است که این ماده هیچ ضرری برای انسان ندارد، اما قرص‌های برنج شیمیایی بسیار خطرناکی هم وجود دارند که دارای ترکیبات بسیار سمی هستند. فسفید آلومینیوم از خطرناک‌ترین سموم دفع آفات بوده که در ایران به نام قرص برنج شناخته می‌شود. این ماده سمی کاربرد خانگی ندارد و به‌عنوان یک سم دفع آفت همانند سایر سموم کشاورزی در مراکز نگهداری برنج یا سایر غلات در سیلوها نگهداری می‌شود. استفاده از قرص برنج

در منازل و محل زندگی می‌تواند بسیار خطرآفرین و زمینه‌ساز بروز مسمومیت شود. سم خطرناک فسفید آلومینیوم زمانی که در معرض رطوبت هوا قرار می‌گیرد، گاز سمی و خطرناکی را از خود در فضا منتشر می‌کند که به‌سرعت از طریق هوا به صورت استنشاقی وارد ریه می‌شود.» وی ادامه داد: «اگر گاز فسفید آلومینیوم موجود در قرص‌های برنج به‌صورت تصادفی یا از طریق هوا وارد مخاط دستگاه گوارش یا تنفس شود می‌تواند خطر جدی مرگ را به‌دنبال داشته باشد. این سم خطرناک به محض این که وارد بدن می‌شود به سیستم تنفسی بدن حمله و تنفس سلولی را به کلی مهار می‌کند. زمانی که سیستم

تنفس سلولی توسط گاز فسفید آلومینیوم مهار شود، سلول نمی‌تواند تولید انرژی کند و بدن نمی‌تواند از اکسیژن استفاده کند بنابراین به‌سرعت مرگ سلولی رخ می‌دهد.» او با اشاره به مسمومیت‌های تصادفی با قرص برنج هشدار داد: «کم نبوده‌اند افرادی که در کیسه‌های برنجی که در منزل نگهداری می‌کردند قرص برنج یا فسفید آلومینیوم را برای دور شدن حشرات موزی قرار داده‌اند و با آزاد شدن گاز فسفید دچار مسمومیت‌های شدید یا مرگ ناشی از این مسمومیت شده‌اند. تصور این که مقدار کمی از قرص‌های برنج را داخل کیسه‌های حبوبات یا برنج قرار دهیم و مشکلی ایجاد نمی‌شود کاملاً اشتباه است، حتی نصف یک قرص